

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

TUSSENTIJD'S KWALITEITSONDERZOEK

Montessori College Oost
VMBOB
VMBOK

Plaats : Amsterdam
BRIN nummer : 16PS|C5
BRIN nummer : 16PS|08|VMBOB
BRIN nummer : 16PS|08|VMBOK
Onderzoeksnummer : 292644
Datum onderzoek : 21 - 23 maart 2017
Datum vaststelling : 3 juli 2017

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 21 en 23 maart 2017 een tussentijds kwaliteitsonderzoek uitgevoerd op de afdelingen vmbo basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-b) en vmbo kaderberoepsgerichte leerweg (vmbo-k) van het Montessori College Oost, naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs op deze afdeling.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende.

Nadat in 2013 de kwaliteit van de afdelingen vmbo-b en vmbo-k als zwak is beoordeeld en er meerdere voortgangsgesprekken hebben plaatsgevonden, heeft er in maart 2016 een onderzoek naar kwaliteitsverbetering plaatsgevonden, waarbij is vastgesteld dat de kwaliteit van het onderwijs op deze afdelingen van het Montessori College Oost nog steeds belangrijke tekortkomingen vertoont. De kwaliteit van het onderwijs is toen op beide afdelingen opnieuw als zwak beoordeeld en wij hebben ons toezicht geïntensiveerd.

Intensief toezicht betekent dat wij met het bevoegd gezag afspraken maken over het verbetertraject. Deze afspraken staan beschreven in een zogenoemd toezichtplan.

In het kader hiervan voeren wij nu een tussentijds onderzoek uit om na te gaan in hoeverre de in het toezichtplan opgenomen tekortkomingen zijn opgeheven en aan de afspraken is voldaan.

Onderzoeksopzet

Het tussentijds kwaliteitsonderzoek is gebaseerd op de afspraken die in het toezichtplan zijn opgenomen. In dat toezichtplan staat dat de kwaliteit op de volgende indicatoren van voldoende kwaliteit dient te zijn:

- 3.4 De school heeft een aanbod voor de referentieniveaus taal dat past bij alle leerlingen.
- 7.3 De leerlingen zijn actief betrokken (vmbo-basis).
- 7.4 De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces (vmbo-kader).
- 9.3 De school heeft doelen gesteld die erop gericht zijn om achterstanden te bestrijden.

- 9.4 De school voert de ondersteuning planmatig uit.
- 12.1 De school evalueert systematisch de opbrengsten.
- 12.2 De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.

Daarom zijn deze indicatoren onderzocht. Daarnaast zijn ook de onderwijsresultaten van beide afdelingen onderzocht.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van en over de school geanalyseerd.
- Schoolbezoek van twee dagen, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd.
- Wij hebben gesprekken gevoerd met het management, vaksecties, leraren, zorgfunctionarissen, taal- en rekencoördinatoren en leerlingen.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directie en bestuur.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven.

2. CONCLUSIE EN TOEZICHTARRANGEMENT

Onze conclusie voor de afdelingen vmbo-b en vmbo-k is als volgt:

Kwaliteit

De kwaliteit van het onderwijs is op een aantal kwaliteitskenmerken verbeterd en er is deels voldaan aan de afspraken uit het toezichtplan. Wij hebben er echter vertrouwen in dat beide afdelingen het afgesproken verbetertraject alsnog volledig kunnen realiseren.

Zoals in het toezichtplan afgesproken zal er in oktober 2017 een volgend voortgangsgesprek plaatsvinden.

Bij het onderzoek naar kwaliteitsverbetering dat vooralsnog in 2018 gepland staat, zal het Onderzoekskader 2017 gebruikt worden. Hierbij worden naast de Onderwijsresultaten, in ieder geval de standaarden Zicht op Ontwikkeling (OP2), Didactisch Handelen (OP3) en Veiligheid (SK1) beoordeeld. Indien nodig kunnen ook andere standaarden bij dit onderzoek betrokken worden.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit van de onderzochte aspecten zijn gekomen. Eerst ziet u het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1 Algemeen beeld

De kwaliteit van het onderwijs op de afdelingen vmbo-b en vmbo-k is op onderdelen verbeterd. De onderwijsresultaten zijn onvoldoende, maar laten wel een verbetering zien, mede doordat er door de schoolleiding sterker op wordt gestuurd.

Het onderwijsproces is sterk verbeterd; vooral in de ondersteuning is er een kwaliteitsslag gemaakt. Wel moet de school, gezien de kenmerken van de leerlingenpopulatie, sterker inzetten op de implementatie van het vastgestelde taalbeleid. Dit kan bijdragen aan een snellere verbetering van de onderwijsresultaten.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Wij hebben daarnaast onderzocht of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

16PS|08|VMBOB - VMBOB

De onderwijsresultaten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3
R.1	Onderwijspositie t.o.v. advies PO	•		
R.2	Onderbouwsnelheid	•		
R.3_B	Bovenbouwsucces voor de afdeling vmbo-b		•	
EX_B	Examencijfers voor de afdeling vmbo-b		•	

De aangeboden leerstofinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving		1	2	3	4
3.4	De school heeft een aanbod voor de referentieniveaus taal dat past bij alle leerlingen.		•		

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.		•		

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning)		1	2	3	4
9.3	De school heeft doelen gesteld die erop gericht zijn om achterstanden te bestrijden.			•	
9.4	De school voert de ondersteuning planmatig uit.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.			•	

16PS|08|VMBOK - VMBOK

De onderwijsresultaten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3
R.1	Onderwijspositie t.o.v. advies PO	•		
R.2	Onderbouwsnelheid	•		
R.3_K	Bovenbouwsucces voor de afdeling vmbo-k	•		
EX_K	Examencijfers voor de afdeling vmbo-k		•	

De aangeboden leerstofinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving		1	2	3	4
3.4	De school heeft een aanbod voor de referentieniveaus taal dat past bij alle leerlingen.		•		

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.			•	

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning)		1	2	3	4
9.3	De school heeft doelen gesteld die erop gericht zijn om achterstanden te bestrijden.			•	
9.4	De school voert de ondersteuning planmatig uit.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.			•	

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende aspecten aan bod: 'Onderwijsresultaten', 'Aanbod', 'Onderwijsproces' en 'Kwaliteitszorg'.

Onderwijsresultaten

De onderwijsresultaten van de afdelingen vmbo-b en vmbo-k van Montessori College Oost zijn net als vorig jaar ook op het overzicht Onderwijsresultaten 2017 onvoldoende, maar laten inmiddels wel een verbetering zien.

Bij beide afdelingen liggen de indicatoren R1 (plaatsing in het derde leerjaar ten opzichte van het basisschooladvies) en R2 (de onderbouwsnelheid) over de laatste drie schooljaren (2013-2014, 2014-2015 en 2015-2016) onder de norm. Maatregelen om de determinatie te verbeteren, zoals het aanpassen van het aanname- en plaatsingsbeleid en de overgangsnormen, moeten er toe leiden dat R1 en R2 verder stijgen. Het op of boven de norm krijgen van één of twee van deze indicatoren zal naar verwachting in ieder geval nog een jaar duren.

Bij de afdeling vmbo-k ligt daarnaast ook het bovenbouwsucces (R3) nog over drie schooljaren berekend met 78,9 procent onder de schoolspecifieke norm (79,43 procent). Hierin is overigens een stijgende lijn te zien, waarbij het bovenbouwsucces de laatste twee schooljaren (2014-2015 en 2015-2016) al wel boven de schoolspecifieke norm uitkwam.

Het bovenbouwsucces van de afdeling vmbo-b ligt met 79,88 procent over drie schooljaren boven de schoolspecifieke norm (78,93 procent) en laat eveneens een stijgende lijn zien.

De examenresultaten zijn de afgelopen drie jaren bij beide afdelingen sterk verbeterd en als voldoende beoordeeld. In 2016 lag het gemiddelde examencijfer met 6,88 (vmbo-b) en 6,60 (vmbo-k) ruim boven de schoolspecifieke norm (6,12 voor vmbo-b en 5,98 voor vmbo-k).

Aanbod

De school heeft een aanbod voor de referentieniveaus taal dat past bij alle leerlingen (indicator 3.4).

Het Montessori College Oost heeft inmiddels een doordacht taalbeleidsplan vastgesteld. Men is gestart met de implementatie ervan. Op het moment van dit tussentijds kwaliteitsonderzoek zien we het taalbeleid echter nog onvoldoende terug in de lespraktijk. Enkele vaksecties hebben het taalbeleid actief opgepakt, maar het is nog geen gemeengoed binnen de afdelingen. Gezien de kenmerken van de leerlingenpopulatie, moeten de afdelingen zich nog sterker inzetten op de implementatie van het vastgestelde taalbeleid. Dit kan bijdragen aan een snellere verbetering van de onderwijsresultaten

Onderwijsproces

De leerlingen zijn actief betrokken (indicator 7.3; alleen afdeling vmbo-b).

Uit een elftal lessen die wij over twee dagen op de afdeling vmbo-b hebben bekeken, blijkt dat docenten nog onvoldoende in staat zijn leerlingen actief te betrekken bij de les. In te veel lessen was een te groot deel van de leerlingen afgeleid en werden zij onvoldoende geactiveerd door docenten om zich weer tot de les te richten. Hierin heeft de afdeling het afgelopen jaar onvoldoende vooruitgang geboekt en het onvoldoende oordeel op deze indicator blijft dan ook gehandhaafd.

De lessen die we binnen de afdeling hebben geobserveerd waren van wisselende kwaliteit, waarbij ook risico's gesignaleerd zijn ten aanzien van het efficiënt gebruik van onderwijstijd en de effectieve feedback aan leerlingen. Omdat wij in het toezichtplan hebben afgesproken ons tijdens dit TKO bij de afdeling vmbo-b wat betreft de lespraktijk te beperken tot indicator 7.3, hebben wij deze risicovolle indicatoren nu niet beoordeeld. Wij gaan er vanuit dat de schoolleiding ons signaal wel ter harte neemt en aandacht blijft houden voor alle kwaliteitskenmerken. Tijdens het onderzoek naar kwaliteitsverbetering zal het didactisch handelen wel volledig beoordeeld worden.

De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces (indicator 7.4; alleen vmbo-kader).

Uit de twaalf geobserveerde vmbo-k lessen blijkt dat deze afdeling een kwaliteitsslag heeft gemaakt op het gebied van effectieve feedback geven aan de leerlingen tijdens de les. Wij beoordelen deze indicator nu dan ook als voldoende.

Op de andere kwaliteitskenmerken binnen het pedagogisch en didactisch handelen (efficiënt gebruik van onderwijstijd, doelgerichte opbouw van de les, duidelijke uitleg en actieve betrokkenheid) is het beeld op basis van onze observaties wisselender. Daarbij zijn over het geheel genomen geen risico's te zien zoals dat bij de afdeling vmbo-b op onderdelen wel het geval is.

De school heeft doelen gesteld die erop gericht zijn om achterstanden te bestrijden en voert de ondersteuning planmatig uit (indicatoren 9.3 en 9.4).

De ondersteuning en begeleiding van leerlingen buiten de klas is van voldoende kwaliteit. Naar aanleiding van het vorige onderzoek en een externe audit heeft de school een aantal maatregelen genomen om de in het vorige rapportgeconstateerde tekortkomingen (indicatoren 9.3 en 9.4) te verbeteren. Daarin is zij geslaagd en de indicatoren 9.3 en 9.4 worden nu dan ook als voldoende beoordeeld.

De belangrijkste maatregel betreft het opstellen van een plan van aanpak inclusief leerdoelen voor leerlingen die op basis van een analyse van genormeerde toetsen uitvallen en extra ondersteuning nodig hebben. Vorig jaar werden wel leerlingen met achterstanden in beeld gebracht, maar werden er geen concrete vervolgactiviteiten en doelen geformuleerd. Dat is nu wel het geval. Uit het leerlingvolgsysteem en dossieronderzoek blijkt bovendien dat de ondersteuning planmatig wordt uitgevoerd. Na acht à tien lessen remedial teaching vindt een evaluatie plaats en wordt het plan van aanpak bijgesteld. Een tweede maatregel betreft het werken aan een andere opzet van de leerlingbespreking. Momenteel worden voornamelijk leerlingen die uitvallen in kaart gebracht en besproken, maar vanaf het komende schooljaar wil de school het handelingsgericht werken in de klas versterken. Dit wil zij doen door vier keer per jaar de (vak)docent, de remedial teacher en de teamleider de voortgang te laten analyseren van de klas (klassenscans) en van individuele leerlingen, waarna handelingsgerichte adviezen opgesteld worden ten behoeve van de docenten. De vakdocenten moeten tevens per vak aangeven welke doelen zij per leerjaar willen bereiken. Om deze nieuwe opzet van de leerlingbespreking tot een succes te maken, is het van belang dat alle gegevens (inclusief de resultaten op de methode-onafhankelijke toetsen) van en over de leerlingen en de klas beschikbaar komen. De school werkt hier aan via een

bepaald format. Eén en ander moet zijn beslag krijgen in het schooljaar 2018-2019.

Kwaliteitszorg

De school evalueert systematisch de opbrengsten en werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten (indicatoren 12.1 en 12.2).

Het Montessori College Oost heeft via het bestuursbreed ingezette managementsysteem veel beter in kaart wat de onderwijsresultaten van de school zijn. Ook de analyse van de rendementen is veel sterker dan voorheen. Inmiddels worden er ook periodiek gesprekken gevoerd tussen secties en schoolleiding over de resultaten van leerjaar 1 tot en met 4. Hierbij worden de resultaten ook op docentniveau besproken binnen de secties en worden door de schoolleiding naar aanleiding hiervan afspraken met docenten gemaakt. Wij beoordelen indicatoren 12.1 en 12.2 nu dan ook als voldoende.